

SERMONES MANUSCRITOS ANTIGUOS

Continuamos con la publicación de los sermones manuscritos existentes en la Biblioteca de la Academia de la Lengua Vasca y comenzados a publicar en el tomo de EUSKERA de 1960.

Los que damos en el presente tomo han sido transcritos por estudiantes del Seminario Diocesano de Bilbao (Derio).

Con el objeto de distinguir los sermones unos de otros, ya que no se saben los nombres de los autores de los mismos, exceptuados los publicados en el tomo de EUSKERA de 1960, irán numerados a partir de los del presente tomo.

Asimismo publicaremos en grabados las muestras de las escrituras de los mismos a su tamaño natural. (A. I.)

[En la portada dice:] Dolores de Maria.

[En la cabecera de la página dice:] año 1818.

Dixit Sion: dereliquit me Dominus, et Dominus oblitus est mei. Ysai. 49.

Eternidadetic ezaguturic Jangoicuac guizonaren pecatuba, erabagui eban bere misericordija amai baguiaz, trinidadeco bigarren personiaren guizon eguite, ta pasinoe santuba, ta oni jaocazan gauza gustijac. Aita eternuaren seme bacar, eternidade gustijan beragaz Jangoicua zamac, sortuba izan biar eban eguneen baten espiritu santen. eguitez, ta gracijaz Dorcellaric garbi ta ederreenaren sabelian, jaijoteco Jangoico guizon eguiña, miragarrizco moduban, bere Amaren Doncellatasunaren calte baga. Virgina ta Ama bacar onen frutuba, da N. C. Mundu gustico pecatubac here

gañian arturic, gustioen zorrac gaitic Aita eternuari eranzun eutsana, iños enzun, ta icusibagaco pena, tormentu, ta eriotzaric gogorrearen bidez [hay una cruz con un punto en el espacio de cada triángulo recto]. O Guizonaren adiña, cein laburra zarian, aituteco Ainguerubei eurei ez aiteetan jaqueezan Jangoicuaren juicijuac! Aita eternuac ezarri gura dau pecatubari deutsan asarre gustija bere Seme maite, ta inocentiaren gañian, erosiric pasiño, ta eriotzaric gogorreanagaz guizon gustijac, izan dedin eureen guraso, ta sabaguilla [sic]. O pecatuba pecatuba, cein andi, ta icaragarrija dan zure pisuba, ta neurri baguia Jangoicuari emoten deutsazun asserratuteco vidia! Beguir ta zurtu zaitte *Cac.* icusiric gauza gustieen eguillia curutze baten josiric, baquetearren ceruba guizon pecatarijacz. Baña od [sic], batez bere arrituteco, Jangoicuac guizona salbeetaarren artu dituban asmo miragarrija! Cer ete dà N. C. guizona? Cembat valijo ete dau bere salvacinoiac? Ez dago *C ac.* beste neurric Jesusen odola baño. Vicitzia emotia costa jacon Jangoico, ta guizonari gure arimaac erostia. Cer enzun guiñai gueijago? Ezaguturic [sobre la palabra *ezaguturic* hay una cruz con un punto en el espacio de cada triángulo recto] Jangoicuac guizonaren argaltasuna, erabagui cituban beretzat misericordijazco sendagarri barrija. Gura izan eban, araco doncella garbi, pecatubaren norban [sic] бага sortubac, bere esposa, ta amatzat autubac, igaro eguizan, pecataric munduban iños igaro ez cituban dolozco pausuric garratzeenac, izan zedin pecatarijeen ama eguijazco, ta bitaartecoric sendueena. O pecatarijac, celaco pozagaz gura neusquezun gaur adierazo, ceruco Erreguiña, gustia errazto jaetzi daiquianac, artuten zaitubala bere semetzat, aterate arren pecatubaren catigarijo gogorretic, izan zaitian eternidade gustijan beragaz Aita cerucarenac? Baña aà, celan nire poza biur-tuco dan naibagueric garratzeenian, baldin sarturic bitaartecotzat esquin-tzeco zubei Ama maite onen viotzeco amodijo, ta ondo guria, aurquituten banas, zuben gogortasuna gaitic, eranzuteco premiñaan, alperrac dirala zubentzat bere doloria [no se lee bien la última palabra por estar al borde del papel, el cual está gastado], ez dedilla necatu zuben billa, naijago dituzala pecatubaren esquintsarijac beriac ta bere semiarenac baño. Ez dozula artu gura amatzat Jesusec pocic artu ebana. Luurreco ondasunac dirala zuben gurasuac, ta ez dozula ezagutu nai besteric. Ai nire tristia onelacoric jazoco balitz gaur! Cè arpeguigaz biurtu neinde Ama dolozco onegana, erregututera pecatarijac gaitic? Baña gauza batec poztuten nau *Cac.* ez onelacoric sinistuteco, ta dà jaquitia, gustijoc etorri zariala ceuben guraz, ta borondatez funcinoe onetara. Yzan dedilla nai badau batsubeen etorreria, enzun ta icus gura utsez, nai asmo deungaagoren bategaz & baña orregaitic ez ditut esperantza gustijac galduco misericordijazco egun one-

tan. Ez eban asco uste, araco Maria Egipturic oneijeeneco [sic] escandalubac, bere banidade, ta nasaitasuna gaitic, joianian arroturic Jerusalengo Eleisara, urtengo ebanic bere beguijac, pecatubeen damuz, malcoz gorrituric. Noc esan Saulori christinaubeen contra ebillenian suric gueijeenagaz, beingo baten izango zala Jesusen Apostolu, ta discipulu ain maitia? Agustín nasaija, juañ oizan *Sn.* Ambrosioren sermoietara, vere verva eder, ta ondo apaindubac enzute arren, baña asco uste ez ebalá Ceruco gracijac zauritu eutsan bere viotza. Ez dozu christinaubac cetan icharon nire ez jaquiñetic belarrijeentzat gozagarriric, Mariaren doloretan daucagu pecatarijac cegaz atseguindu. Bere bitaartetasunac izan biar dau pecatarijarentzat pozgarriric andijeena.

Asco oi dago pecatuco catee gogorreen azpijan urten guraric, ta azartu ecinda leguez. Ciricatuten ditu ceruco gracijac aituten emonic eureen utseguite, ta bide gueistuac. Baña beste aldetic cembat embarazu iminten ez deutsez Diabrubac. Batsui emoten deutseeñ confianza deungaro aitu bat, guero Jangoicuagana biurtuteco pecatuz ta munduz aspertu ditianian; [sic] gueure escutic Jangoicua erabilli albaguiñai leguez nai dogun gus-tiraco. Beste batsui aldabatera pecatu ezaiñ asco ecarten deutseez gogora, lotsa gueisto bat confesetaco, ta beguitandu eraguiten deutsee icaratuco litzaatiala confesoria eureen vici moduba enzunda, gogor artuco lituquiala, ta alan dagoz pecatubari pecatuba ezarten. Ascori, batez bere gente gazteen artian, vicitasun andi bategaz iminten deutseez eureen goguan araguijaren atseguin, Munduco adisquidetasun, banidade, arrotasun ta estimacinoiac, euracaz ichaturic vici izan ditian [sic] Ceruco amai bagaacaz aaztuta, pensau baga ondo munducueen iraupen laburrian. Ez dà erraz *Cac.* aztertuten beingo baten arerijo gueistuaren asmo caltegarrijac pecatuban jausi eraguin, ta bertan sartuta urten baga euquiteco. Guizonac bere indar ta áleguin utsez ecin urten daique bere atzamarretatic; biar dà orretaraco Ceruco gracia ta laguntasuna. Baña od celan icharon daiquegun gaur iños baño obato pecatari errucarrijac! Zuben ama nas, dirauscu curutziaren oiñetic ceruco Erreguiñac. Beguirá ichasosco doloriac inguiratuta [sic] nauqueela, baña zuben amodijua nire viotzian indartsubago dà gustijac baño. Erdu erdu, neu botaarteco nasala asserraturic daucazun Aita cerucagaz baquetutera.

Ò Amari biguneena! Jesusen ama. Espiritu Santen. esposa ederra. Cec azpiratuten zaitu orlaguiña? [sic] [Hay tres palabras tachadas]. Errazoa dà guc zu billatutia, izanic zu ceruco gracijaren iturriric ugarijeena; baña zu guri deiez, zu pecatarijei erreguca! Ò ama maitia, esan lei ori dala amodijuaren laarreguitasuna. Chritinau [sic] viotzecuac, ez alda aurquituco gaur eleisa onetan, urtengo ez dabenic bere pecatubeen damuz Magdalena-

bat eguiñic, beguiraturic amodijo, ta dolerez naastaurico Yspilluric arguijeenian. Ez alda iñor jarquico aimbeste Ceruco gracia ta mesederi. Eguin daigun bada gueure aldetic dana, galdu ez daiguzan ama maite onec gureztat daucazan asmo santubac, escaturic orain bere bitaartez nireztat aurrera jarraituteco gracia, esaten deusagula Ainguerubagaz Ave Maria.

Dixitque Sion: &

Munduco gloria ta anditasunac, eureen ezerecera viurtutia beingo baten. Luurreco atseguñei ondoren jarraitutia tristura ta naibaguiac, dira N. C. alcarri dautseen gauza iñor zurtu biar ez dabeenac. Escritura Santiac berac iminten deuscuz onetaraco exempluric arguijeenac. Yracurten dogu Saul bat, oraindic erregueren coroa buruban eucala, amalecita [sic] baten osticopian ciquinduba. Gezabel, erreguiñaren apaindurija, ta bere edertasun gustijagaz, chacurreen janaari izatera biurtuba. Araco Atalia, aiiñ enzuna, ta Jangoicottzat ordu guichi leenago ascoc adoretan ebana, erri gustico burla, ta desprecijagarriztat artuba. Aman soberbioso, munduco onrra gustijac guichieguitzat beretzat eucazana, iñorentzat prestau eban urcamendijan luzatuba. Olofernes, ta Sisara soldau mundu gustiari icara eraguiten eutseenac, emacume biren ezpata, ta ultziacaz goitu, ta amaitubac. Onec gloria gustijoc dira *Cac*. luurreco lora goisian eder, ta illuntzeco sicututen diraneen guisacuac. Araco odei cerubari ichaachijac dirudijeenac, ta aise pusca batec deseguiten ditubanac. Bana [sic] ceruco gloria, Jangoicuaren doe, ta Ainguerubeen erreguiñaren coroe ederra, icustia gaur, guizoneen beguijataraco ezaindu, ta ecerezera biurtuba leguez, da N. C. gure adin laburra igaro, ta viotzic sendueenac arrituteco gaucia.

Ò Jangoico andijaren spiritu amodijozco neurri baguia! Noraaguñiño neurtu gura dozu ceure esposa mañtiaren leijaltasuna? Beraz araco Maria doncella garvi, eder, ceru ta luur gustico arguitasunac, izan biar dau zure, ta bere seme Jesusi guizonic gogorreenac emongo deutseen curutzeco eriotza izugarrijaren testigu? Baña celan iraun daique viotz aiiñ bigun ta samurrac, icusgarriric gogorreenaren aurrian? Celan jarqui [sic] viciric, aimbeste ezpata zorrotzaren zauri, cembat edegui eutseen guizonic gogorreenac Jesusi? Munduco indar gustijac bat eguiñic ez ciran asco irauteco, beguiraturic ama maite onec bere semiari eutsan amodijua. Baña Oò miaraarija! Aita Eternuac sendatuten dau bere alabaric maiteenaren vicitzia, eriotziac amaítu ez eguizan ain laster, igaro biar cituban doloriac, ta peccarijac billatu guinaijan gueure ama onegan amodijozco ondasun gueijago. Ò Marià, beraz Aita Cerucuac berac gura dau luzatutia zure pena ta do-

loriac. Ò emacumeric errucarijeena! billatu eguizu edola bere atseguin puscabat ceure seme ederragan.

Ai *Cac.* gogoratu eguizu beingo baten Jesusen pasioe Santuba, preso artu ebeenetic Calbarijoco Mendira aguiño, bada ez daucat nic astiric adierazoteco, cer pozgarri artu euquian ama batec [la última *c* está escrita sobre una *n*] onelaco seme bategan? Beguiratuco eutsan bai sarri, bana [sic] celan ecusan gauza gustieen eguillia? Ez deutsut esan gura *Cac.* sarri enzunda dauczuzalaco. Orregaitic esan euquian N. C. Jesusec verva gozoren batsuquin, nasaituco ebala cerbait bere amaren viotz dolorezcua. Baña ò guizona guizona, equi eguizu ceure adiña bere neurrijeen barruban ta ez eguizuz gura aztertu Jangoicuaren juicijo ondo bagaac. Jesusen beraren aotic urten dau ezpataric zorotz, [sic] ta mingocheenac [sic] bere amaren viotzarentzat. Zucenduten da beragana, ta dirautsa eracutsiric Juan bere discipuluba. Emacumia ara emen zure semia. *Mulier* & Ò Aingueru *Sn. Gabriel*, zuri deituten deutsut orain testigutzat emacume triste onen aldez. Ez cenduzan zu Aita eternuac ceru goijetatic bialdu, Doncella oni Jesusen ama eguijazcotzat autu ebalaco barri zorijonecua emotera. Celan daantzu bada orain bere aotic, ez amaren izen [sic] gozo, ezpada edoceñi emon eusquijon emacumiarena? Beraz ni ez nas zure ama, esango eban vere viotzian emacume triste onec. Beraz ez da Jesus ija neure semia, eterrico jacon gogora instante gustietan. Nundà bada nire errajetaco frutuba? Ai, nire beguijac beti dazaubeè, azaletic ezainduba egon arren, ta ezdago niri beragaz aaztu eraguin daiquedan gauzaric. Aituten zaitut, badaquit cer esan gura deustazun, zuaz neure semia emon eguizu ceure vicitza curutze gogor orretan, bada alan dà Aita cerucuaren borondatia, baña ni engongo nas zure urrian azqueneengo pausubac bete artian.

An aurquituten zan bada N. C. ama maite au, noc atseguin pusca bat emon ez eucala, araco Jesus curutzian ultze gogorrez josi ebeen instante icaragarrijan; ta alaco baten pena icararijeen [sic] erdijan enzuten deutsa dinuala *egarri nas. Sitio.* Alperra dà esatia nic zubei *Cac.* celaco guarijic euco cituban amaric bigunenaren viotzac, emoteco edola bere atseguin bacarrau semeric tristenari, baña bere aleguin gustijac ez dira asco ur tantabat billatuteco. Ò Cerubac! Eliasen erreguz edegui ciñan beste dempora baten ezcotuteco Ysrael gustija. Ò luurra, Moisesen cigorrac aterra [sic] eban ach gogorraren erditic urezco Yturri gozua. Cec zaucaz bada orañ, cec zaucaz, ceuben eguilliarentzat, aiñ sicutubac? Ò pecatubaren indar aillaguiña cerubac, ta luurra sicutu ditubana! Ama maitia, ez daucazu cer esquiñi ceure semiari, beste ezcotasunic ceure begui ederretatic jausten jatsuna baño.

Naibague andije darraicueè andijaguac, ta illten jaco beguijeen aurrian bere seme Jesus. Ò Ceruco aingueru, [un borrón ha hecho ilegible este espacio] triste onen testigu izan cñianac! Celan gueratu zan ordu atan Siongo doncellaric ederreena? Esan eguidazu icusi ezpacenduban gustija ori ta colorgatu, ta eriotziaren imagiña vici bat eguinic? Cembat bidar enzun ceuntzan esaten Jacobi bere seme Joseren illbarrijan. baño viotzagotic. Negarrez juango nintzainde ni Ynfernura aguiño neure semiagaz egotearren. Baña ez ama maitia ez, eriotzia gozueguija da zureztat, gueitu biar dabee oraindic zure doloriac neurri бага. Urragotic icusi biar dituzu ceure semiaren zaurijac, ta ceure escubac ucutu biar deute bere eriotziaren oztasunari. Beguira *Cac.* celan eraatziric curutzetic, imini eutseen altzuan bere discipulubac, Jesus illa. Ò icusgarriric samurreena! Amaric biguneena semeric maiteena ill otzituric, gustia zauritu, ezaindu, ta ciquinduric bere besuetan eucala. Au dà esango eban nire seme zana? Onetara biurtu da gauza gustijeen eguillia? Celan dacust neure viotzeco atseguin bacarra? Aita eternuac emon eutsan ceruco coroeric ederreena noc biurtu dau arantza gogorretan? Justicijaco, ta misericordijazco escu indartsubac, noc zulatu, ta adorebagatu ditu? Noc verva baten, burutic beera zauri oso bat eguiñic, cirquinic eguin ecin dabela ichi dau ceru, ta luur gustijeen aguintarija? Ò begui, ceruco izarrac baño milla bidar arguijaguac, cembat bidar beguiracune amorezcuaaz gozatu oi ceunstan neure viotza, zacutzaz oraiñ illunduric. Ezpan ezitsubac, celan gomunteetan nasan emon deustazuzan atseguinacaz, ta orain daucazun oztasunagaz. Ò matrilla [sic] eder aimbeste atseguinegaz sarri laztandu ditudanac, ta orain odol, auts, icerdi, ta loiquerijac ezaindubac, cein desbardiña dan oraiñ azqueneengo agur triste onetan emotera nuatsun laztana, leen emon oi neutsuzanetic. Baña ecin orregaitic ichi neizu emon бага neure amodijuaren señaile au, jasoco badabee bere neure ezpanac zure arpeguico ciquintasunaren zati bat.

Orduban Discipulubac artu eutseen Jesus, bere besueen artian ondo eztuturic eucana, ta ama dolozco au anda buruco zala juañ ciran sepultura edo obi lecura. Emen ciran Christinaubac laztan barrijac, agurric tristeenac, cizpururic estubeenac, ta penaric gogorreenac. Baña batez bere enzun ebanian araco arlosiaren ota, ceñegaz eztalduba izan zan J. *Cen.* gorputz illa, artu eban bere viotzac azqueneengo ezpatiaren epairic mingocheena. Artietan, edola bere, illic, ta zaurituric bazan bere icuste eban bere semia, baña orduban gueratu zan atseguin izpi бага, ta doloz gustija inguratuta. Ò Espiritu consoladore, amodijozco su vicija, erdu zu, edola bere, gozatutera cerbait ceure esposa maitia. Ez da zugana elduten danic iños atseguin бага gueratu, ez alda bacarra izango, bacarric

pecatarija izan ez dan emacume gustieen artian maiteen dozuna. Baña aà *Cac.* ezcuteetan jaco, esateraco, doncella eder oni, bere ceruco esposo bacarra, gueitu dedin alarguntasunic tristeena doloriaren doloriari. Nora biurtuco nas oraïn ni, esango eban ama triste onec. Nun atseen daique nire viotz eztu, ta larritasunez betiac. Beguiratuten badot Aita Cerucua-gana dacust gustija asserratuba. Neure semia galdu dot iñoc ez laco moduban. Esposoric maiteenac ezcutau dau niganic bere arpeguija. Munduban ez da niretzat burla, ta desprecijua baño beste gauzaric. Beguira, beguira daguan edo ez nire doloreei bardinduteco penaric. (*)

Cac. adarau daiguzan Jangoicuaren misterijo andi, edo ezcutapen gurez gañeticuac: baña orregaitic edegui daiguzan gueure adiañac aztertuteco cerbait, guizonaren argaltasunari, ta berac emon deuscuzan arguitasunei jaoqueen moduban. Siongo alabaric ederreenac gura eban izan pecatari gustieen ama, ta Aita eternuac emon eutsan izate au igaro cituban doloreen ordez. Galdu biar eban modureen baten, bere seme Jesus, izateco mundu gustico guizoneen ama. Orra cegaitic Jesusec esquini eutsan Juan bere ordez semetzat, bada Juanen icenian sartuten cituban, eleisaco maisubeen erehijan, munduco guizon gustijac. Artuten dau ama maite onec Juan bere semetzat Jesusen ordez, eta beragan pecatari gustijoc, ta gueldituten da seme barrijeen irudin [sic] bat eguinic curutziazen oiñian. Cerubac pecatarijei eutseen asserria jausten dá bere [con una indicación dice sobre la palabra *bere: ama seme oneen*] gañian, ta gueldituten gara [*gara* está escrita sobre otra palabra] gustijoc berari jaocazan atseguiñeen herederu edo jaubeguei. Justicija niretzat diño, ta misericordija, erruquija, ta biguntasuna nire semeentzat.

Ai *Cac.* eldu ete leite gueijagora ama baten amodijua bere semiac ganaco? Nos azartu zaatian [sic] guizona aimbeste mesede escatuten ceruco Erreguiñari? Ceruco Ainguerubac, cein pocic artuco cenduban zubece ceuben amatzat: baña ez, guizon pecatarijarentzat dauca amodijuaren señale miragarri au. Badà ò neure *enzac.* nun billatu daiquegu atseguiñic beronegan aurquituco ez dogunic? Cer erabilli lei guizona bere esturasunetan munduco aringarrijeen billa, izanic bere ama gozotasun, ta esperantza gueuria? Nun atseen daique obato gure viotz tristiac, amaric maiteenaren [*maït...* está escrito sobre *bigun...*] beso bigunetan baño? Batez bere zubece pecaturic lotsagarrijeenen ondoren zabiltzanac, osticopeturic ama maite onen atseguiñac, zarraturic ceuben belarrijac bere dei ta errege amarusuei, cer eguïten dozu aimbat lasterreen beragana biurtu бага? Cec atzeratuten zaitu orretaraco? Eguin dituzu eriotzaren batsuc, jausi zara milla pecatu ciquiñetan, galdu dozu sarri matrimo. leijaltasuna,

ibilli zara lapurreta andijetan. Jarraitu deutseezu ichu ichuric munduco arrotasunei, desprecijau dituzu confen. esanac, isildu dituzu pecatubac & & &.

Baña gustijac equizala, gura izan guenduzan bere semetzat artu, ta deituten deuscu gaur curutziazen oiñetic dolorez beteric. Cer achaquija equi zinai, ezpada esatia ez dozula gura orain, ta pecatari gogortubac esango dabena, guero eguingo dozula? Beraz pecatari madaricatuba ez dozu gura orain, enzun ceure ama. Beraz ceruco gracija equi gura dozu ceure zain nai dozun arte gustijan? Ò zori gaistoco guizona, cein deungaro aituten dozun cetan dagan ceruco erreguiñaren semetasuna! Ynfernuban dagozan guizon gustijac euqueen semetasun au, ta beragaitic dauquee pena gueijago. Ez eizu sinistu jarri zala gure amatzat, equi guiñaijan lecu ta ocasinoe gueijago pecaturaco, luzaruago egon guiñaindezan pecatuban sarturic, ezpada equi guiñaijan beragan pozgarrija, aibat lasterreen baquetuteco Jangoicuagaz, ta erraztuteco onetaraco bidiac.

Ea bada *Cac.* ez eguizu luzatu eguneric egunera emon бага ceuben arimei, munduban izan daiqueen atseguifnic andijeen au. Esan eguizu David R. Santac. *dixi nunc caepi.* Orainche gura dot eguijaz eguijaz biurtu neure Jangoicuagana. Biurtu gura ditut aleguiñez inoren ondasun &. urratu adisquidetasun &. esan araco pecatu, isillic equi dodana &. Etzungo nas pocic confe. erruquior baten oiñetan, ascaturic osaro neure gueistaquerija gustijac, bere esanac eguiteco asmo osuagaz. Zucenduco ditut cerura neure viotzeco cizpurubac ama dolorezcuaren negarracaz bat eguiñic, biar ditudan gracija, ta laguntasunac jaristeco esperantza osuagaz; ta beti aguintauco dabeè onic aurrera nire arimaan Ama dolorezco, ta bere seme jesusec [la c final está escrita sobre n], emen luurrian vici nasan artian, gracijaren bidez, bat eguin gaitian guero ceruco amai bagaco glorijeetan; gustioi opa deutsudan moduban Aitiaren &. Amen.

Otro exorto.

Ea bada *Cac.* nai dozu eguijaz eguijaz izan ama dolorezco onen seme ta alabaac? nai dozu izan bere dolore, ta peneen herederu, ta jaube? Ez bada gueijago gogortu viotzat [sic] gaur bere bitaartez icharo daiquezun ceruco gracijari. Ez ama maitia ez. Goitu ditu gure viotzac zure amodijuac. Ez dago, izan gura ez dabenic, zure seme edo alaba. Munduco gauza gustijac ichico ditugu, biar bada zugaitic. Aguindu eguizu nai dozuna, ta billatucu dituzu gugan servitzari leijalac. Baña jarri zaquiguz arren bitaartecotzat.

jaetsi daigun zure seme Jesuseganic, gueure orainguiñoco pecatubeen par-cacinoia, ta aurreruntian [sic] bere amodijuan irauteco gracia, izan gai-tian zugaz batera Aita Cerucuaerenac eternidade gustijan Amen.

(*) Cc. Ara emen gueure ama maitiaren amodijuaren irudin [sic] labur bat. Bere dolore gustieen artian ez dauca beste atseguini, gu bere seme, ta alabatzat artutia baño. Ucatuco deutsa inoç viotza aimbeste amodijori? Galdu dau gugaitic bere erraijetaco seme laztana. Guelditu da baccaric, gente gustieen erreguiña. Negarrez dirauscu artu daigula gueure amatzat. O ceruco Aingueru ederrac! Noraaguino igongo ez leuque zuben atseguiniac, enzungo baceuntzaz ceuben Erreguiñari, verva aiñ gozatsu, ta samurrac? Cer dà bada Cc. eranzungo deutsadana, ceuben ama izan gura daberen emacume triste oni? Esango deuscat baietz. Baña aa! Biar bada ascoguraco ez dau, ama aiñ garbijaren, seme alabei, jaoqueen vici modubari ez jarraitute arren. Esango deuscat ecetz. O dolore gustieen doloria! Jesusen eriotzaco ezpatia baño orañdic mingochagua bere viotzarentzat.

Sartu zaite bada Cc. ceuben barruban: Ytandu eguijozubee viotz orrei, cer diñueen: ta erabagui eguizu ceubec cer erantzun. Baña aa! Cembat beguitanduten jatazan orañ dabiltzala ez da baida baten. Ezagututen dabeè, Ynfernubac eurac icaratuteco gaucia dala, ceruco erreguiña bera, esquintzia guizonaren amatzat, ta, Jangoicuaren semiac pocic artu ebana, eurac gura ez izatia. Baña beste aldetic, eureen barruban orañ artian adoraudutubeen mundubaren ta araguijaren Ydolo falsuac, diadar eguiño deutsee beste Agustin bati leguez. *Dimitis ne nos?* Cer? orañguino aiñ ondo alcar artu, aimbeste maitetu, ta aiñ laster ichico gaituzu betico? Nic esango deutsa ascori lujurijac, sarri atseguiniac emon, ta gozatu zaitut, ta orain ichico nozu aiñ errazto? *Dimitis ne nos?* Nic esango dau banidadiac, ecarri deusudaz estimacinoe andijac, batu adisquide asco, ta ori dà emon gura deustazun eskuerra. *Dimitis &*. Nic, esango deutsa ascori mundubac, orain artian ondo artu zaitut, aurreruntzian emongo deusudaz orañdic ondasun gueijago, izango nas gustijau ceure ceuria, ez naguizu bada arren ichi.

Arima tristè, ta errucarri guerra vici onetan zabiltzanac. Ceñentzat gueldituco ete dà gaur zuben victorija? Erabaguiten badozu izatia orañdic mundubarenac. O seme galdubeen ama triste ta bacarra, celan gueldituten zara? Ai, ta noc icusi al leiquian zure viotzeco doloria! O Espiritu consoladore viotz gustieen jaubia! Esan lei ucatu deusazuzala gaur beste atseguin gustijac ceure esposa maite oni. Ycusi dituzu beragan leijaltasunaren señalearic ciurreenac. Ez eguijozu bada ucatu azquenic, bere bacar-tade tristetic, negarrezco cizpurubacaz escatuten deusun mesede' bacar

au. Betoz diño pecatarijac neure seme ta alabatzat. Ea bada peccatari guci-suac, asco dà igues eguiteric oraiñ artian amatic maiteenari. Yzan arren zuben peccatubac areiac baño ugarijago, ez dozu iños oraiñ baño prestago billatuco ceruco gracia. Amaren amodijuac eztalduco ditu [está tachada la palabra *laster*] zuben esquergabetasunac. Erabagui bada, erabagui, laster izatia, aurreruntzian eguijaz beriac; emon eguijozu escatuten deutsun atseguin bacar au, bere bitaartesunagaz [sic] alcanzau daizuzan, iños amaituco ez diran cerucoac Amen.

Ea bada peccatari tristia. Erabagui arren gaurtic izatia benetan ama maite onen seme edo alabia. Beguira cein laster igaroten dan munduco gloria argala, ta cer icharoten jatzun bere ondoren. Ez bada galdu, gaur, ama maite onen bitaartez esquintzen jatsun misericordia!

Oh ama maitia! Eracutsi eguizu arren gaur gugaz zure amatasuna. Egongo da emen, biar bada, peccatari triste lotsaz confesinoiac eguiten ditubaneen bat. Amistade, lagun char, ta ocasinioian sarturco [sic] & Bani-dade & Jaetsi eguijeezu gracia urratuteco lazú triste oneec, confesinoe on bat eguiteco, ta sendaro irauteco, erbeste triste onen ondoren cantau daijezan eternidadian zure misericordijeen alabantzac Amen.

Es copia literal.

JON JOSEBA PUJANA.

2

[En la portada dice:] Soledad o Dolores de M.ª Santísima año 1843.

[Sobre el latín que viene a continuación hay una cruz pequeña].

Ego plorans et oculus meus deducens lacrimas quia longe factus est a me consolator facti sunt Filii mei perdití et praevaluit inimicus Jer. cap. II v. 16.

¡Ce icuscarri tristia NA gaur A.edo G.guere beguien aurrian dacuscuna Jangoico bateren Ama guizon da Angueruen atseguin poscarri da alegrija neque pena da estutasunes beteta! tormentus beteta curuciaren oñian bere viotzac ganec eguingura deutsela! ¿Noc esango leuque Not [sic] neque ta atzacabes betata [sic] dagozanen consuelgarrija bera daguela consuelo esque? ¿Noc esango leuque mundu guztia contentus betete ebana

inguratuco ebalá viotseco iluntasun da tristeciac cec poztu ecequelaco? Ecin esan bagaric egon niteque gogua ilten jatala moteldu miña da icaraz neure zanaic icusijagas Jangoicuaren Ama baten egoquera errcarrijagas [sic] au da icusijagas pozcarrien apur bat ezdaucala ez cerutic ez lurretic. Ycara onegas nundic asi enequijala nenguala ambeste penen artian etorri jatazan gogora Jeremias Profeta santuac Ama eguijas esan cituan verba onec *Ego plorans et oculus meus deducens lacrimas*. Nago begui bijetatic negarra daridela urrun da niganic consolagarrija galdu dira nire semiac da contrarijuac urten dau beriagaz *facti sunt filii mei perditii et praevaluit inimicus*. Pensau baño ezdaucazu NA cec animau neunquian icusiric curuce orretan cerutic jatsi zan Jangoicuaren semia. Belena muxica gozuaquin etorri jacazan Angueruac ez dira orain aguertuten Calvarijoco mendira leen baquia predicau ebenac dagoz orain negarres. Cec gogortuten daben guejago [sic] neure viotza da icustia [está repetida la palabra *icustia*] Jesus crucificaduaren Ama curuciaren oñian negarra darijola inundic pocic aurquitu ecin dabelaco da motel motelic dinuala *longe factus est amē Consolator!* Ychi eguidazu bada arren cerura beguijac jaso da galdetu daijodan Aita Eternuari: ¡Ayta adoragarrija! ¿Etzara Ceu Daniel Leoien lezan consolau cenduana Profeta bat bialduta? ¿Etzara Ceu Elias Jose ta beste ambeste justo poztu dozucena? Baña cer dinot? Etzara Ceu ceure Seme J.C.Getsemanico hortuco estutasun da tristezan Angueru bat gaz consolau cenduana? Bada celan orain icusiric Ceure escuetatic urten daben Criaturaric santa miragarrinen [sic] negarrac bialduten ez deutzasu consoladore bat? Criatura ori da Ceure seme Jesus consolau ta berotu ebana bere beso artian jayozaneco bera Herodesen atzamarretatic gorde ebana erri erbestian ezagutu da amodijoric andijenagaz aciebana ezdeutso inos emon sentimenturic ez atzacaberico! ¡Celan bada erruquituten etzara beragaz dinuanian *longe factus est amē consolator!* ¡Igaz eguidau niganic consolagarrijac!

Emenche bai itandu guinaiquiola Ama tristiorri Jeremias Profeta Santuagas *¡Cui comparabo te vel cui asimilabo te Filia Jerusalem!* Siongo alabia nor comparau leique Ceure estutasun orretan? ¿Comparau neique Jacob Patriarquiagaz bere semia pistija gogorrac jaebala entsutian bere soneco guztiaic urratu da cilicijos beteric ambeste negar eguin ebanian? ¿Comparau leique Ama laztana lurrian Eli sacerdotiagaz bere enemiguen escuetan guelditu zala Testamentuco Arquia entzun ebanian? *Cui comparabo te!* ¿Comparau leique Davidegaz bere seme Absolonem eriotsia entsutian [hay una palabra tachada] bere magestade da anditasun guztiaic negarres da diadarres esaten ebanian amaitu ciriala bere victorija guztiaic? Ez NA Ez Jacob bacarric icusi cituan bere seme Joseren jancijac zatituta

¿baña Marijac dacuz bere errayetaco semia zatitu apurtu da odolduta curuce baten. bacarric sentietan eban Eli Sacerdotiac JC irudija eucan arquia preso ta lotuta icustia. Marijac barres sentietan ditu Jesucristo berberaren neque pena pasinoe da erioticsia. Davidec bacarric negar eguiten dau seme guesto oquer da lotsa bagaco baten erioticsia. ¿Baña Marijac munduan inos icusidan semeric manso da humildiena gaitic.

Guraso bigun da amodijos betiac gogora ecarrizus instate [sic] onetan ceuen semien erioticsa ta desgracijetan sentidu dozusan pena guztiac da beguiratu eguizu igual badira Ama triste onec bere Semien curucien oñian dauquezanaquin. Ycusten da Ama bat Salomonen aurrian bere errayetaco Semia zati bijan icusteco bidian. Negar eguin da tristezas beteten da Sunamitis ederra bere bularren contra bere bularren contra [se repite *bere bularren contra*] bere semia iltem [sic] icusijagas. Ecin guejago cispu-ru ta negarracas eracusten dau Ana Tobiasen [no se entiende bien el final de la palabra, pues hay algo tachado. Después hay una palabra tachada] Ama bere semien faltiac da ecin inudic consueloric artun [sic] dau etsera etorri artian. Baña pena neque da estutasun onec ecer ezdira Marijac curucien oñian igaro cituanac guri adierasoten emoteco. Salomonec juzgau eban andriac bere aldera ensuneban sentencija bana Marijac entsuten dau bere semien contra sentencija gogor da cruela. Sunamitis ederrac beste consueloric euqui ez arren logretan dau bere beso artian bere semia iltem [sic] icustia baña Marijac dacuz lapur biren erdian curuceco urcamendi lotsagarrijan bere viotseco prenda maitia. Anac bacarric negar eguiten deutso campoti dan Semiari Marija curucian ilda dacuzan Seme maite da onenari. ¿Cui comparabo te? Bacarric topau leique comparacinoe labur bat Marijaren dolore edo soledadia eracusteco araco ainchinaco demporan munduen castiguraco Jangoicuac bialducituan ojol [sic] icarragarrietan [sic] bada cernen erreca ta elementu guztiac guizona itoteco batu cirian leguez alainche batucirian Marijegana neque gach pena ta sentimentu guztiac estura ta pena andijetan ipinteco. Bai NA andija ta neurri baguia da Marijaren pena ta sentimentua bere semia guere amodijua gaitic vilosic curuce orretan ilda icustia zauritu ta zatituta baña sentigarrijagua da berezat icustia neque pena eriotza itzala gugaitic igaro arren galduco dala guizona da uttengo dabela beriagaz enemiguac. Auxe da bere pena ta dolorien artian bere viotza zatitu ta erdibituten dabena da bere doloriac aumentetan dituan; da ara emen neure sermoia.

Alan bada neure cer esan guztia izango da gaur ceuen beguijen aurrian ipintia celan aurquituten dan Jesusen Ama maitia curucien oñian consuelo apur bat bagaric claru daquijelaco galduco jaczala bere semezat emon jacazan ambeste Adanen seme ta alaba ta diabruac eguingo dituala caltiac

facti sunt filii mei perditii. Pena ta sentimentu onen golpiac claru ezagutu cituan Simeon Santuac Jangoicuaren seme bacarra Templuan presentau ebanian Virgina Santisimiac verba onec esan eutzasarian *tuam ipsius animam pertransibit gladius* sartu gaitian bada gu bere sentimentu onetan Baña Simeonegas dolores izan baño lengano [sic] esan dayogun angueruas Ave Maria.

Thema ut supra

Guztis andi ta esagutu ecin leiquezanac izan cirian Jangoicuac bere Amazat escogidu izan ebanenzat eguin cituan mirarijac alde batetic jausten dira bere viotsera Jangoicuaren irutz gozuac arima guztia gozos beteten deutzenac. Esan lei beste aldetic eseutsela munduan emon nai contenturic. Aguertuten jaco Anguerua barri onac emoten dirautsela bere Semia izango dala munduco salvatoria. ¿Ce barri obaric berezat? ¿Bana [sic] ce contentua sortu biar eceban bere viotsian jaquit [sic] guizonari jatorcola osasuna? Baña dempora guichiraco da contentu au laster mingoztuten jacon Simeonec beraga [sic] biurturic dirautsesan verbacaz dirautsela bere Seme Jesus ipinita eguala ascon oneraco da ascon charreraco da agaitic espata zorrozac igaroco ebal bere arimia. Angueruac dirautso bere semiac erreinauco dabela betico Jacob echian da gaur dacuz Calvarijoco mendian alzetan deutsela Jacoboren [sic] echecuac Tronu iccaragarri bat urrezco coroién ordes aranzascua aranzac garutaguino [sic] sarcen deutsezala da aguinte guztia guenduteco escuac josiric ipiten [sic] dabela Angueruac dirautso bere semia izango dala deitua Jangoicuaren Semia, bana [sic] gaur entzuten dau dirautsela Jangoicuaren Semia bazara jatsizaitte curucetic. Angueruac esateutzan doncella eder oni Jangoicuaren Ama izangozala da gaur bere seme laztana beraganic alde eguiteco orduan nos amodijosco verbac entzun biar cituan bere aotic, dirautso sicu sicuric ¡Andria ara or Ceure Semia! *Mulier Ecce Filius tus*, ¡Ay ene Erredentore maitia! ¿Etzara Ceu Ysaiasec esaneban leguez verbari [sic] eguingo etsenduana? ¿Etzara Ceu Sn. Pedro Apostoluac beguiracune bategaz irabaci cenduana? ¿Etzara Ceu Samariaco adultera Maria Madalena escandalosia arpegui bigun bategaz artu cenduzana? ¡Ceuzara bai da ez besteric araco gurazo samurra besuac zabalice artu dozuna Seme ondatzaile edo prodigua viotz damutuacas etorri jatsucenac! ¿ta gordeco dituzu muquertasunac ta verba otzac inos bere ichi ezdeutsun Ceure Ama inocente da izan aldeitequian santa da bigunenzat? ¿Eta nos? Ceure beguiracune amorosuac da bervaric consolagarrijenac entsun biar cituanian Nazareten urteten dau esateco moduan Jangoicuaren

seme bacarrac bere Aytaren viotsetic bilatutera Virginia zorijoneco onen sabel garbija bere bularra da besuac nun gozatuten zan atseguintasun andijegaz da gaur Calvarijuan gracijazco verba entzun biarrian dacus [no se lee con claridad *dacus*] amodijo guejaogas tratetan dituala bere enemiguac da etchacola [sic] beste mesederic eguiten Ama oni ezpabere bere besuetara erutia [sic] Seme ilen gorputza odoldua da zatitua! O Ama penas betia! ¿ez da ceuretzat izango consuelo piscabat? ¿Baña beste misterijo bat dauque Amavirginiaren negar da inundic pocic ecin artuac? bere negar da pena poz bagacuac diriala dino bere Seme Jesusec ambeste pena da tormentu igaro ezquero galdu da ondatuten diralaco betico semesat emon jacozanac da Diabruac urten dabela beriagaz. *Yd circo ego plorans et oculus meus deducens lacrimas Quia facti sunt filii mei perditii et praevaluit inimicus.*

Guztioc daquigu cembat ondasun da provechu etorri jacon munduari JC erioticsatic emetic esan leique ce bere pena andijen artian euqui biar ebala Ama Virginiac poz andi bat ambeste ondazun da provechu icusijagas. ¿Ce poza artu biar eceban acordetiagaz celan baquetuco zan Ayta Eternuaren aserria? ¿Ce poza jaquinagaz Limboco atiac edeguitera juezala da an egozan arima justuac igongo ebela ordu artian zarraturic egon cirian ceruetara? ¿Ce contentua gomuntetiagas Apostoluac JC icenian eguingo cituen milagruac da gracijaco leguera ecarrico cituenacaz? ¿Ycusi euquian viotseco contentu bagaric Diabruen buru ausi ta da bere escubide ta aguinte [sic] quenduta infernuco Principia? ¿Ce contentua artuco eceban ambeste milla martiri aurretijas amodijoric andijenagaz emongo ebenac euren vicistia bere Semia leguez? ambeste Virginia garbi angueruen vicisia eguingo ebena [sic]. ¿Ce negar gozuac bota biar etcituan icusijagas confesinoco sacramentuagas garbituco cirian pecatarijacas da Altaraco bildos inocentienagaz zurituco cirienac? ¡Ay! Virginia Marija esango neutzan an egon banitz cerijacos orrec negarrocc da cispuruoc cetaco dinozu consueluac igues eguindabela zuganic? ¿Gu ezgaituzu maite? ¿Etzaitue poztuten gugana etorri dirian mesedia ceure semien lepotic izandabere? ¿Cer eguingo guenduan Adanen Seme tristici Ceure seme Jesusec vicija emon ezpaleu? icusico guenduzusan betico galduta. Consolau zaitte bada sicatu eguizus Ceure beguijetaco negarrocc da alegrau zaitte guere onagaz. Baña ¡Ah ce errazoe utsac da alperrac onec poztuteco Ama Virginiaren viotz tristezas betia! mingostuten deutso bere contentua guztia curucien oñian darabilen pensamentu larrijac! ¡Ay ene tristia! Cinuan YI niire [sic] Seme Jesus guizon guztiac salvau citian da guero condenau biar dabela betico ambeste zori gaistococ! ¡Ycusi emen odola darijola Jesus da ecer eguin ezpaleu leguez esquerric emongo ezdeutsela guizonic guejenac!

Loric ecin eguin badau seme galduen Aitac bere semia galduric jabilcon artian da beste semien ontasunac arindu ecin badau bere pena ta sentimentua. ¿Ce aurquituco dau guizonen. Ama onec ambeste seme galduta icusita. Arzain edo Pastore bat estuten bada ardi bat edo bi aldendu jacozalaco. ¿Ce estutasuna artuco ecevan bere viotzac icustian ambeste seme JC arteguitic aldendu da infernuco otsuen atsamarretan? Ycusten cituan Madalenienc moduco nescatilla batsuc etorrico ciriala pecatuen damu benetacuagaz Jesucristoren oñetara, baña dacuz beste nescatilla asco guejago jaramonic eguingo ezdeutsenac bere semien dei amorosuari da buruan vleric baño pecatu guejagogas egongo cirianac da beti pecatuan atsituric ilgo cirianac. Ycusten cituan Zaqueo da tratulari char batzuc ostua guejagogas biurtuco ebenac baña baita beste tratulari batzuc aleguin guztia ostuco ebenac da deunguia onzat salduco ebenac? Ycusten evan zurituco jacozala guizonari buruco uliac chimurtu arpeguico azala ecebala equico aguinteric gaztien artian ibelteco baña alambere beti bere pensamentuac izango ciriala deungac bere verbac astunac da loyac bere ecanduac guztiaic gaztetasunecuac da beti onec jarraituco eutsela sepulturara artian *facti sunt filii mei perditii*. &

¡O pena icaragarrija! Santu eta Santa asco ilaguinic guelditu badira entsunagaz arima bat galdu dala. ¿Celan gueldituco zan edo ce viotseco damutasuna artuco ecevan Ama Virginiac curucien oñian claru ecusanian cer eguingo eben guizonac da cembat arimac gal [pasa a otra página y se repite la sílaba gal] galdu biar eben. Icusten eban benic bein an egozanac etcituela edegui gura beguijac eta Jesusi erijen odola artu ebela euren ganian bere erritarrac da augaitic etorrico jacuen castigua. Ycusten eban celan Erromatarrac etorrico cirian Jerusalem da celan ilgocituen millinoe [sic] bat andra ta guizon da guejago. Bere gau ta eguneco janarija izangozala negarra icusijagas bere nacinoe da gentien galdu biarra. *¡Plorabo die ac nocte interfectos populi mei!* ¡O nire viotseco penia! esango eban ¡O estutazuna! ta dolore pare baguia! Ynfernua beteta leguez dacuzt neure semien odolagas irabacitaco arimacaz. *Praevaluit inimicus*. Estutasun onetan eguala enzungo eban cirautcela bere Semiac. *Noli fleere super me*. Ama viotsecua eceguizu nigaitic negarric eguin eguizu Jerusalemgo seme alabac gaitic, nire eriotsiagaz valijau gura ezdabenac gaitic euren pecatu ta maldadiacas barrero curucian ipinico nabenc gaitic ute [sic] osuetan ni azturic pecatuetan da peligruetan sarturic dagozanagaitic, nire gorputz da odola demoni-nuen vici lecuca dan arima loi da atsitan artuco dabenac gaitic da neure Religinoe santuan charto vicico dirianac gaitic onexec gaitic negar eguizu *sed super vos flecte*.

Bai NA onejec gaitic gura dau negar eguin daijan bere ama maitiac cruciaren ofñian ezdau gura negar eguin daijan ogueta amairu urtian mundu onetan igaro ditu neque penac da trabajuac gaitic bere pasinoeco ichasuan pasau dirian tormentuac gaitic ezpada pecatuen cateietac [sic] pocic dagozanac araguijaren cateia senduacaz lotu ta ascatu nai ezdabenac gaitic Diabruaren azpitic urten nai ezdabenac gaitic euren bila artu cituan nequiac estimau biarran bere escuetati igues eguingo deutsenac gaitic. ¡Ay Ama tristia! Ce andija izango zan Ceure penia icustian guc eguingo guenduan vici modu guestua Bay Ama consuelo baguia, bai orduanche ecusan Calvarico [sic] mendijan guc guere vici guztijan eguingo guenduzan pecaturic astunenac banan banan guztiac icusi cituan. Ycusten cituan ambeste arima diabrua baño ezainaguac pecatuen atsa erijuela Ecusan ni izango nizala bere Semien Sacerdote char bat humildade baguia oracinoeraco da beste gauza esan ecin neiquijenac. Ycusten cituan naita nai ez guizonac eguingo cituen lapurreta ta trampa da engañuac. Garizuma onetan eguingo cirian sacrilegiuac da gaurric aurrera eguingo dirianac guizonac erabilico cituen ausi guesto ta oquerrac. Ycuscarrí loi onec ez icustiarren estalduco eban bere arpeguija ojal edo veluagaz lots. arren David esan eban leguez: *Confusio operuit animam meam* penien penas aztutiarren biurtuco cituan bere beguijac bere Seme ta Jangoicua-gana. Baña ¡Ah! ¿lausotuten [no se entiende bien en el original la primera sílaba] jacos bere beguijac. ¿Eta ce consuelo aurquitu euquian bere Semiagan bijac pena modu bategaz begozan? Entsuten eban cirautsela Ayta Eternuari Ayta: cegaitic aztu ta ichi nozu andic laster icusi eban beguijac ichi burua macurtu da ascaneco [sic] arnasia emoten. ¡O pena consuelo baguia! galdu nire semia arimac pecatutic ateratiarren da onec ez urten gura inundic bere! Emon Jesusec eban odol guztia pecatua zapaldutiarren da icusiric bere Amac gueituagas juango ciriala pecatua! *facti sunt filii mei perdití* & pena onegaz eztuturic ascatu gura dau negarra darijola esanagaz. Jauna: icusi eguizu nire estutasuna eta larritasuna bada enemiguac urten dau beriagaz. *Vide Domine afflictionem meam quoniam erectus est inimicus!*

¡Ay NA uste neban nic orain artian icusi bacendu Virginien imagina ori guizon arima bacuen osticopian bigunduco lizatequezala zuen errayac da negarres espata zorrocen artian sartuco ciniala ataratiarren escu sacrilegio [sic] aetatic prenda ain estimagarrija. Baña orainche daquit ecerbere eguingo etsenduquiala bada icusiric eitem [sic] desprecijoric andijenac Ama virginianen irudi edo Seme viotsecuari gugaitic emoten daben vicitsia estimau. nai ez da osticopian darabizu bere odola penien apur bagaric. ¡Ah! ecin icusi dozu chacur bat alarauca aranzabat sartu jacolaco

da bertati zuaz ataretara ¿da egongo zara ardura bagaric pecatuen aranzacas. Ama virginien viotza erdibituta da ez atara gura bere viotza bateric bestera igaro deutzan espatia?

¡Ay Jangoicuaren Ama ona! ¡Ay eta adieraso albaneizu neure damua ambeste penagaz ceu icusita! galarazo albaneiz arima baten pecatuac! Ceuc taquizu [sic] ondo diadar eguiten deutedala erruquituten jatazala amenacetan dodazala ceure Semien aserriagas da eguiten dodala aleguin guztia arguituteco itzuac entsun eraiteco gorrai bigunduteco viotz gogorrac da Ceu consoletaco. ¿Baña cetaraco atara dot? Etorrico dira ceure besuetara ezaguturic ce deungaro tratau daben ceure Semia contentau dala uste dau pecatuagaz da eguinen damuagaz arinduco dituala ceure penac. ¿Ezditu ondo ezagututen pasinoeco penac munduco olganza da zoraquerijac buruan dauquezala. Eguin begui bada naidabena esan bequijue esan ala da orrec negarracas nastautaco berba [Después de la palabra *berba* está semitachado *caz*.] amorosuacaz ezdituzu ataraco euren vici modu gwestotic. Ez daucat nic esperanzaric. Urte asco da Jangoicuac convidetan dituala bere misericordijagaz. Sarri entzuten ditue verba on asco Predicadore da Confesoren aotic Vicitzac beti dira lenac bayta izango bere.

¿Baña cec sartu nau ni ceure misericordijari neurrija ipiten? [sic]. ¿Noc daqui gaur Judic baño Virginia poderosuaonec earrico ete daben osasuna erri onetara? ¿Noc daqui orain artian Diabruaren aspijan vici izan dirianac Jangoicuaren libertadian paraco [sic] dirian? ¿Noc daqui pecatuco ocasinoe loyan orain artian vici izan dirianac sacrilegiyuac eguiten gaurric aurrera ocasinoe guztiac ichi da parauco dirian Ceruco bidian? ¿Noc daqui orain artian charto confesau da comulguetan izan dirianac gaurric aurrera garbitucoituela euren arimac Jesusen odolian? ¡Ay Jesus Crucificaduaren Ama! Ceuc daquizu ondo etzaita aserratu eguitera noyan escabidia gaitic. Ceuc daquizu ondo cemba [sic] alcineyan etzaizu bada gura izan galdudein arima bat da principalmente Eleysa onetan daguanic Ezdeutazu [sic] eguingo gracia au. ¿Baña cerda Jesus onac gura izatia gueuc gura ezpadogu? Ara cer dinuan Spiritu Santuac. *Gemitus Matris tuae* etsaitiela gogortu ceure Amaren negarretara. Consolau eguizu bere pena da dolorietan eguizu [Al margen de la última sílaba *zu*, con la cual comienza la línea, dice: *con nueva vida*] beragas bertati tratu bat zu ez gueigo [sic] ofendietaco Jesus maitia berac lagundu zuri ceure estutasun guztietan bago [sic] inor zuen artian tratu au eguin [Al margen de la palabra *eguin* hay una nota que dice: *viciza barri bat artuuaas*] ezdabenic Ez arren NA ezaqutu [sic] daiguzan guere pecatuac da euraquin emon

deutsaguzan sentimentu andijac emetic aurrera jarraitu dayogun berac eracusten deucum [sic] bidiari vici gaitian Jesusec irabaci deusun [sic] gracijan da alcanzau daygun Cerua. Amen.

O. S. C. S. R. E.

Es copia literal

JON JOSEBA PUJANA.

3

Jesu Christoren Viotza da dino beste guizon veneragarri batec ez bacarric virtute guztien egoteguija, baitabere gracia guztien Yturburuba, nun arqitu ta gordeetan dirian virtute artu dirianac. Ce eraspén ta devonicua [sic] euqui biar ezteutsagu Viotz sagradu oni? Celan juango ezgachacoz amarez urturic arima garbijacaz! Ai elduco baguiña ezpan egarberaacaz iturri onetaco ur ederretara! eta celan illgo lichaquegun lurreco cinguirá lojetaco ur ustelen egarrija! Ai elduco baguiña beragana gueure premina guztietan, ta ce laguntasun andijagaz urtengo guenduquian!

Iracurten da osterá Santa Metildesen vicitzan aguertu jacola bein Jesus maitia esataco: Amau naguizu osoz ta aldozun aleguin guztiaz. Baña billatu eguizu amodio oso ta neurri bagaco au aldaraco Sacramentuban nun emoten dan amodijuaren bai edo prenda ederra. Emen dago vicitzaraco laguntasun osua, ta eriotzaraco atseguin ecinesan bestecua bera maite izan dabeenentzat. Enzun cituban une atan amore garbico verba oneec icusi zan beteric Jesusen viotzaren devocinoez, ceñegandic artu cituban aimeste mesede, ta gracia, cein da dinuan Santiac berac contaú biar balitu artu citubana ezlitzatíala asco Liburu andi bat.

Baña devocino onen bando ezpalegoz Santubén esanac, ta Jesu Christoc berac euren arteco ascóri eracutsía, noc esan lei errazoia galdu ezpadau eztala vide onecua? Jesusen devocinoia da aguertutía ta billatutía amodijua amodijo lecuric adjutubénian; dago bacoçac aleguiñaz deseguitia bere amodijuari Sacramentu santu onetan emon jacazan atsacaba ta eguin jacazan vide baguiac alan heregen celan cristinau dongueen aldetic. Noc esan ceimtaigue [sic] cembat atzetásun, cembat jararamon [sic] ta ezardura daruazan. Ceimbat dabilz [Al margen hay una nota que dice: *Sn Juan Bta.*] iguesi urte guztian carga andi bat ezarten baleutse leguez beragana

eldutia? Ah Christinau esquer galducua! Cec zarabilz iguesi. Galdubac dira Jauna esateutsan Profeta santu batec zuganic aldeguiten dabeenac. *Ecce qui se elongant a te peribunt.* Cer dinozu? Etzariala ondo vici sarrijago elduteco; nai cenduquiala on izan baña etzariala. Eztozula dongaro comulgau gura. Ondo dinozu [al margen hay una nota que dice: *Simil del enfermo*], baña gaisqui eraatzi [sic]. Cerc eragozten deutzu on izatia? Ce atseren gueiago arquituten dozu pecatuz cargaurico vicitzan garbi ta zucen baten baño? Ai bacenqui ce arimaco atserenac, ce olgura ta gozamen, ce viotz ascaturte vr gozua darijuenac, ce negar malco gori atzeguintsubac igaro daruezan ondo vici izanda duazanac Jesusen Convite onetara! Elzaquioz bada amorez, ta arguituco zaitu. *Accedite ad eum et illuminamini.* Artu ta probau eguizu Ceruco erregalu Ainguerubac emongo balichaque artuco leuquena ta icusico dozu cein gozatsuba dan. *Omne delectamentum &c.*

Eztot inos orrelango atseguinic artu eldu nasanetan? Ah Jesusen mai-tatzalliac erdu ona, esango deusut San Agustinegaz, erdu ta esan eguidazu eguia dan edo ez gozo gozua dala Ceruco erregalu: Baña deituten badeutset viotz amore on baguia, atzeca Jesusegaz dabilztanai, eztabe aituco cer dinodan. *Si autem frigido loquar nescit quid dicam.*

Bada cer, vicitzan indarrian duazanai, muquertasuna baño eracusten ezteutseenai, juango jaquee Jesus viotza edeguita consoletara penaac arindutera, ta vidę eternidadecuan lagundutera?

Deitu eutsan Samuel difuntubari Saul erregue concienciaco estubac larri erabilli eban dempora baten. Vici izan zan artian conseju eder asco emoeutsazan Samuelec, ta onen vitartez jaso eban errequetasunera. Etzituban jarraitu onen consejubac, ebillen Saul ilteco arriscu andietan guerraco demporan. Ecusan ernegauta bere buruba conciencia donguiaren zaunca issiltzaquiaz, ta billatu eban andra encantadore bat viztu eguijan Samuel onec ateraco ebalaco ustiaz esturati. Vrteeban Samuelec sepulturati, zucendu zan Saulen billa, jarri jacon aurrian, ta dirautso sicu sicu ta difuntu batec esan daiquezan verba itzaltsubacaz. Saul, cegaiti galerazo deustazu illen toquijan neucan baquia. Cetaco viztutera obligau nozu? *Quare inquietasti me ut suscitarer.* Cer gura dozu nire aoti orain enzun? Bijar Zu ta ni lecu baten batuco gariala. Pensau baño eztaucazu celan zurtuco jacozan Sauli buruco uliac, izoztu viotzeco odola alaco difuntu santu baten aotic alango sententija enzuebanian. Alan il zan Saul erneguban ondu бага.

Ah Christinaubac! Orain Jesusec emoten deuscuz milla modutara conseju eder asco ondo vici gaitian. Dirauscu bere viotza edeguita eldu gaquiozala amorez, ta prest ezipagagoz garbitu gaitiala penitencijaco iturri-

ja, [sic] Samuelec Sauli vicitzan emoeutsan baño bazcari obiagua esquin-
tzen deuscu. Baña cer jazoten da? Darraioгу gueure moduco vicitziari,
atzetuten ditugu bere convite onac, eztogu uste pecatuban baño bestetan
atseguinic daguala... Alan daruaguz egunac Saulec leguez otuten jacuna
eguiten; nos edo nos badator ilteco epia. Larrituten gara; edo gueuc esca-
tuta edo inoren aguinduz badua Sacerdotiac [sic] ateraten Jesus sagra-
rijoco sepulturati. Dua gusto baga gaiso conciencia donguiac estutubagana.
Sartuten da guelan, eztau inoc enzuten daben verbaric esaten; baña ah bai
ta celan verba eguin baleu esango leuquian. *Quare inquietasti.* Cetaco quen-
du deustazu Sagrarijoco sepulturan neucan baquia. An nenguan ni Aingue-
rubac lagun eguiteustela... *Quare inquietasti me.* Cer gura dozu enzun ni-
ganic. Etzara zu... Biar, gaur edo laster alcarregaz batuco gara, ni zure
Juez izatera, ta zu contu emotera. O trance estuba!

Ai Jesus maite, onegui oneguija. Berorrec gura guenduquez emorez li-
catu gure viotzac. Berori eguin da guretzat Bildots zuri guc jan daigun ill
ebena, ta amorezco subac erre dabena. Baña cein alperric dendatuten dan!
Aguertu eban ta zabaldu bere Viotzaren devocinua deseguin guenguizan ne-
gar ta penaz berorren Sacramentubari eguiten deutseezan ta eguin deutsee-
zan injurijac Judegu ta herege sinistu gura eztabeenac berorrec aimbeste dai-
quianic edo aimbeste gura izan leusquegunic. Geu [sic] gueu gara gueituten
ditugunac deseguin biarran berorren videgabiac [sic]; edo gabilcoz atzeca
iguesi edo guacoз viotz liquinacaz! Baldin osagarrijac biurtuten baditugu
satarri [sic] edo pozoe gaisto eguitera, ce vide dauca gure viotzac beretuco
[sic]. Ah Jauna! Orra elduric demporac ceñetan amatau dan berorren
amodijua, ceñetan barre eguiten jacan len ain zabalduba eguan devocino
ori, ceñetan dagozan baztertuta berorren servitzarijac, ta buru jasuaac
dongaac. Arren argitu &a.

Es copia literal.
XABIER AMURIZA

Tu es qui venturus es, an allium expectamus? Math C. II.

O Zoriioneco Velen! eta ze pozic zengozan enzuten Profeta S. esaten
eSubeenian zeure erribarruban Jaico zala Munduco Salvagillia, Aita eter-
nuaren seme bacarra, Jangoicoguzona? Ò ze dichas vetiac izango guifian
gu izan balebe gueure erriac fortuna ori? Ò Augustoren dempora ederra!

eta ze pozic egongoguñian gu, alcanzau bagendu zu icustia! Arzaiñac poztu bazirian guztiz, zeruco señaiaquin, ze consuelo parebaguia, euco ez eban gure Viiozac Ycusita aita eternuaren seme bacarra gueure artian guizon eguinda? Baña ez daucagu ze tristetu ez icusi arren dempora areec, ez daucagu zer desiau dempora areetan munduban egotia; zerren orainche, dempora onetan, Jaiotenda Jesus gueure viiozetan modu barriian, onera pare bagacuac dacarzala zerutic gurezat: Onetaraco Eleiza S. combideetan gaitu dempora santu onetan prestau daiguzala gueure viiozac Jesu Christoren Jaiozaraco, artu daigun gueure arimeetan Jesus ceruco onera guztiequin.

Guztioc daquigu, etorten danian Emperadore, Erregue, edo Veste onelaco personaren bat vere ziadade, edo erriren batera, eguin oidirian prevenziñoiac erri atan, imindeco eureen Jaun eta Jaubiari echeric ederrera, Jarbitasunic [sic] andiienagaz, Alajaric Valiioso, eta estimaciñoeric andiienequaquin: eta onelan eguiten ezpadabe, edo dira gente zoro, esquer gueistocuac eureen Jaubiarenzat, edo ez dabee ezaututen eureen Jauna: Denpora onetanche gagoz Eleiza S. dirauscunez, Vertati Jatorcu Gueure Emperadore, Gueure Jaube, eta Jaun Jesuchristo gu oneraz, eta mesedez Veteetara; Jaquin viardoguna orain da, ze modutan prestau viardeusagun vere egonlecuba: Davidec esaten ebanez, Batu arren munduco zidar, urre, eta arri Valiioso guztiac, ez da ezer, Jangoicuaren egonlecuba imindeco viardan moduban, zerren oneec dira guizoneen adornubac, Baña Jangoicuari prestau viardeusagun lecuba, da arimia: Presteetaco arimia viardan moduban; eta gueure Jangoicuari vere egonlecuba; gogoratuten deuscu Eleiza S. ez gaitiala izan Judegubeen moducuac, zeinzuc Belenen ez euseen emongura izan ez echeetan lecuric, ez tellaperic; ez gaitiala izan ain esquer gueistocuac: Belengo gente gogorra! Ez da ori aimbeste Profetac opa izan deusuben anditasuna, zeubec oneraz veteetan datorrena, zeruco vidia eracusten datorrena, Jangoicua guizona? aĩñ esquergueistocuac izango zara? [sic] ez deusazu Prestauco zeuben artian lecu onbat Mesias icharotenzagozanari? Baña ez dago zer miraritu, zerren gueuc euquiagaz arguitasun gueiigo Judatarrac baño presteetan deusagu Jesus maitiari lecu loiiagua, pecatubetati garbitu bagaric arimia, prestau daiguzan gueure arimaac viardan moduban Jesus erreziebietaco. [sic]

Exodoco 25 capituluban eracusi eban Moisesec zer modutan imini, eta prestau viarcozan Jangoicuaren egonlecu, eta templuba; lelengo aguindu eban eguin zedilla altara sacrificiizuetacua; guero lecuba garbituteco bacochac vere loiiac; guero argui iricuiac; guero inzensua, eta asquenic Maia: oneec euroc, edo esangura dabeenac eguin viarditugu presteetaco geure [sic], viiozac, eta arimaac Jesus erreziebietaco: Lelengo eguin viardoguna da

sacrifiziioco altaria; auda samindu gueure viioza Jangoicua ofendidu dogulaco pecatubequin; mortificau, eta eguin penitenciaia guere [sic] gorpuz, eta sentidu guztiietan Jangoicuaren Justiciia vigundu dedin; ez Jaramon mundubari, eta verac opa deuscuzan guzur, eta falsedadai; lelengo guztiz sacrificadu oitura gueistuac, eta viurtu Jangoicuagana parca escatuten eguin ditugun gueistaqueriia guztiiac gaiti: ze exemplu ona daucagun David erregue sant. zeinec ichiric Saul, eta vere Palaciiua, Juan zan Belengo sacrificiiora: zer izango ete zan Jaquin baleu, Jaiozala an aita Eternuaren seme bacarra? Zoratuco jacon, zurturic gueratuco zan pozaren pozos; eta guc onera onegaz, ez deusaguz sacrificauco munduco gauza gauztiiac [sic] Jauñ oni? Saminduco ez dogu gueure viioza, eta eguin penitenciaia eguin ditugun pecatubac gaiti? Eleiza S. gueure ama amodiioric andiieneucac diadar eguiten deuscu ez gaitiala izan Judatarrac leguez, esquer gueistocuc, sacrificioau eguin daigula viioz guzti... [La *i* termina en el borde de la parte baja de la página, cuya parte está un poco desgastada].

Vigarren eguin viardabena C. dempora onetan da, garbitu ondo vere Conciencia, Sacramentu S. Penitenciaiuan, presteetaco egon lecu garbiia Mesias zerucuari, orregaiti emoten deuscuz Eleiza S. lau aste avendu S. prestau gaitian viardan moduban Jesu Christoren Jaiozaraco: esaten eusan Jangoicuc Jacob P. S., igon eguizu Betel derichen lecura; eguin eguin [sic] eguizu an nirezat Altaria; Vertatic Jacoc dei eguin eusan vere gente guztiiari, aguindu euseen, Vota eguieezala Jangoico falso guztiiac, quendu eguieezala erropa loiiac, eta Janzi garbiac; Modu onetan C. dei eguiten deusee Jangoicuc, zuzendu daiiela eureen Viiozeco altaria veragana; Vatu daiieezala sentidu guztiiac, Entendimentuba, Borondatia, Memoriia, icusi ziaz eureen conziencia, eta badauquee loiric, garbitu daiiela ondo Jesus Maitia arzeeco.

Yrugarren euqui viardau C. candela irizua, au da Vere consideraciñooco arguitasuna, gogoratuteco ze mesede parevagacua eguin Jacon C., dempora onetan, zeinetan etorri zan Aita eternuaren Seme Vacarra Mundura, guizona errescateetara; consideretan dabela, Zein dan Mesede au eguin euscuna? Jangoicuaren semia: ez eban gura izan Viraldu Anguerubac guizona errescateetara, vera etorrian enpersona: Nundi dator? Zerubetati, Aita veticuaren ondotic, zeruco tronutic. Nora dator? Miseriiaz, eta negarrez veterico lecu onetara: Nogana dator? Adanen seme desterraduvetara, Paraisutic, botata dagozanetara; Vere areriioric, esquer gueistocuenetara; ze modutan dator? izanic Jauzaguztiien [sic] eguillia, arturic esclabuen Yrudina: Zetara dator? ateratera gu Deabrubaren cautiveriioctic, topeetara ardi galdubac; topau, artu vere lepuan, eta eruatera, vere artalda, eta guiberriietara; eracustera guri zeruco vidia, vere semezat gu

arzeera, eta vere erederu gu eguitera; azquenic, nos dator? Javerdian, [sic] auda Mundubac iluntasunic andiiena eucanian; eta Jaun au errezibietaco ez dogu prestauco gueure arimia cuidadoric andiienagaz?

Laugarren eguin viardabena C. presteetaco vere viioza Jesus vere Jaiozaan errezibietaco, da, euqui veti inzensua Altaraan, auda, euqui desioric andiiena veti vacochac veragan, Jesus errezibietaco; Euqui viardogula guztiioc desio aifñ andiia Jesus errezibietaco gueure viiozetan, zein euqui ebeen testamentu zaarreco guraso onac; zerren desio andiia daucanari, etorrico Jaco Jesus vere viiozera graciai guztieequin; orregaiti Eleiza S. gueure ama viiozecuac, zorzi egunez, Jesusen Jaiozia baiño leenago, eracusten deuscu, egunian vein, ze modutan esplicau Jesusi desio oneec gueure arimeetara etorri dedin; Ó Jaquituriia Pareric ez dozuna, erdu gueure viiozeta [sic] eracustera guri, zer eguin viardogun zu errezibietaco. Ó Munduco salvaguillia, zeruco ateetaco guilzeen Jaubia, erdu eta atera gaizuz Munduco iluntasun, eta laquiio gueistuetatic. Desio oneec euqui viarditugu viioz guztitic, ze baldin badira viar dirian moducuac etorrico da Jesus gure viiozetara; amodiiuac urtu viarditu gueure viiozac Jesuseganaco; Desio gueiigo euco guenduque Jesuseganaco, Considerauco baguendu, zer dan gure dignidadia, gure aberastasuna, Jaun au errezibietan dogunian gueure arimaan: Zer eguingo eteeban Abraam P. S. euqui baleu guc daucagun dichia, eta fortunaia? Zer David erregue santubac? Zer veste Erregue eta Profeta S. ascoc? Ze neque andiia iragoten ez zitubeezan paralicu, eta gueiso ascoc Jesus icusi ezinic, Jesusi vcututeco, Jesusen gueriziac edolavere vcutu eiiuen, osatuzeditan [sic] onela eureen enfermedadeetatic: guztiiac osatuten zirian, zerren desio euqueña Jesuseganaco zan andiia, eta viioz guzticua, eta guc ez dogu euco oneenesteco desiuu Jesuseganaco?

Azquenic euqui viardau C. Jesus errezibietaco Maiia auda, eguin viarda, vacochac aldaiian ereduban, inos baiño gueiigo, dempora Santu onetan, limosnia pobriai, eracusteco Jesuchristori deusagun amodiiua, vere sierbo, eta gueure proximueta; zerren zeimbat gueiigo eracusi daigun Jesu Cristoren [sic] amodiiua proximueta, aimbat gueiigo eracusico deuscu guri Jesu Christoc vere amodiiua, Vere etorreran gueure arimeetan: Gueure viiozac izan Viardau Mai zabala pobre tristeentat, ez Jaco galduco inori pobriari eguiten deusana, eta gura badogu arindu pecatubac, [sic] ez dago limosnia laco erremediioric propisitu [sic] firme bategaz ez gueiigo pecatutic eguiteco, Viiozeco samintasunic andiienagaz eguinditugun pecatubac gaiti: Onez osterancian euqui viarditugu gueure viiozeco maiian Fede Vi-ziia, esperanzaric andiiena, eta amodiiu eguiazcua, zeinzuquin etorrico da, duda bagaric gueure viiozeco maionetara, Zeruco Jaanari, eta Mesias egui-azcua.

Modu onetan prestau viardogu gueure arimia, dempora santu onetan, Jesus errezibietaco gueure viiozetan, Consideraubagaz gueure oneraraco eguiten ditugula obra on guztiiac: ez dator Jesus mundura Vere Viarrez, guizonari deusan amodiio andiiagaiti baño; guizona, oneraz, eta mesedez veteetara baño, eta emotera guizonari pensau ezin leitequian dignidade, eta anditasuna: Baña prestauco ezpeditugu gueure Viiozac Viardan moduban, eta circunstanciaia guztiequin Jesus errezibietaco; oveda milla vidar ez errezividu, eta eguin Belenguac eguin ebena, ez emon gueugan egonlecuric, ez tellaperic, ez echeric; pecatuz veteeta, gueure oitura gueistuaquin artuco badogu Jesus, oveda ez artu; Ô ze ondo esaten eban Isaias Profeta santubac dempora onetan vertan; Ô Jauna! zeure etorreraco arguitasun andiiagaz, asco ascori veguiiac arguitu deuseezuz; baña baliiau gura ez dabeelaco arguitasun onegaz, gura ez dogulaco icusi viarguenduquian moduban arguitasun au, ez zara poztuco viarlizatequian leguez; mesedez vete gaituzuz munduco guztiioc, zeure etorreriagaz, baña ez gara aprobecheetan mesede oneequin, eta ez da gueituten zure poza. Ara zuzen Isaiasen Profeziia, gure eguitiaquin, asco presteetan gara Jesusen Jaiozaraco, Jesus gueure viiozetan errezibietaco, baña guichi viardan moduban, eta orregaiti ez da gueituten Jesusen poza, zerren loiqueriaz veteric gueure conzienciaia, eta Arimia, errezibietan dogun, gueure Jaun eta Jaube; gente asco asco, baña pozcarri guichi Jesusenzat: ez dago bada, veste erremediioric, Jesusi emoteco artu guralequia [sic] poza gugaz, Vere etorreran, presteetia baño gueure viiozat [sic] Viardan moduban; Zuzendu gaitian veragana; parca escatu daiogun orainguiñoco pecatubac gaiti, eta propositu firme vategaz ez peaturic gueiigo eguiteco artu daigun Jesus gueure viiozetan oraiñ eta veti. Amen.

Es copia literal. Derio, 1961-IX-14.

XABIER AMURIZA.

5

[En la portada dice:] †/Sermon de los Dolores de/ Maria, año 1828.
[El 8 final no está claro. Sobre otro signo se han hecho rasgos de 8].

†/ Dolores de Maria año 1828.

Cum vidisset ergo Jesus Matrem, et Discipulum stantem quem diligebat dicit Matri sue: Mulier, Ecce filius tuus, deinde dicit Discipulo, Ecce Mater tua. Joan. 19.v.26.

Beraz Cc. Aingerubén Erreguñía, ta guizaaldi guztietaco esperantza ta poza, icusi biar dogu gaur guztija azpiratu ta zamintasun edo Dolorez inguratuba. Beraz cerubac beretzat izan cituban amodijo ta gracijazco Yturi ugarijac, biurtu ditu asserrezco Ychasca gogorretara, ta mundubac ez deutsa esquintzen, ezpada illuntasuna ta naibaguia. Oh, Siongo Doncella eder ta garvi, izan, ta izango diran guztien artian doatsu ta leijaléna [sic], bacar bacarric, ta besteric ez leguez ama ta Doncella izan, ta izango zariana! Cetaraco zure gomunta utsa izan zan arima justu ta Patriarca Santubeen poza, ta Ygarla Santubac necatuten ciran aillaguiña, goratu nairic zure icena, adierazoric Erregue Profetiác berac, apaindu cenduzala Janguicuaç berac alegrijaco gozotasunagaz? [Desde la palabra *apaindu* hasta *alegrijaco* hay unas cuantas palabras tachadas y en la parte superior de ellas han sido escritas éstas.] Ps. 44.8. *Unxit te Deus tuus oleo letitiae*. Cetaraco, diñot, aimbeste pozquerija, icusico baciñan gaur Dolorezco Ychasuetan ondatuba, ta jaio, ta jaioco diran emacume guztien artian errucarriena? Nundic, ama laztana, aimbeste gora beera? Cec biurtu ditu alegrijazco ugaritasunac, orrelaco dolore ta garratzasunetara? Oh, Adanen seme alaba zorijonecuac! Asiera bagaco Aita beticuaren erabaguijetan icentaurico eva barrijac bere semiaren ama izateco, batu biar eban bere seme onegaz guizonaren libertaderaco sacrificijuan, alan, guizonaren amodijuac azpiratu beeban allaguiña, ataraco, ceruco erregueren glorija berà, amodijo onec beronec azpiratu, zamindu, ta garratzu [sic] biar eban bere amaren anditasun ta glorija guztija. Bai, Jesusec bere odolezco eriotziagaz atera guenduzan pecatubaren mendetic, ta edegui ceruco atiac, ta bere amac viotz ta arima barruco Doloreric izugarrijenacaz artu eban beragan gu salvacinoeco cai edo portura zucenduteco cargu edo lan santuba. Au guri arguituteco, Jesusec, bere azquenengo agonijaco zotiñen artian, verba eguiten eutsala bere amari Sn. Juanen buruban guizon guztiacaz, dirautso: *Mulier, Ecce filius tuus*. Andria, ara emen zure semia, edo semiac. ta bardin zucenduric Sn. Juani, *Ecce Mater tua*. Ara zure ama, edo ara adanen seme alaba guztien ama barrija.

Emen aguertuten jat bada niri gaurco sermoeraco guei egoqui bat, ta izango, dà adierazotia, celaco dolore ta zamintasunac igaro cituban Jesusen amac gure amatzat gueldituteco. Bere doloreen anditasunac arguituco deuscu guretzaco daucan on erechi, amodijo ta erruquitasuna, ta alan atera naico dodan frutuba izango dà iguitutia aleguinez guztioen viotzac esquini gaquijozan pocic bere seme ta alabatzat, gogoric senduenagaz erantzuteco leijal bere neurri bagaco mesedei.

[En la siguiente página:]

† / Sermon. / *Cum vidisset ergo Jesus &*

Ez dà Cc. guizonaren jaquiturija argalarentzat adierazotia Ama maite onen Doloriac eureen garratzasun guztijan, ta baldin Sn. Agustín batec esaten beeban, guizoneen gorputzetaco zati guztijac miyn biurtu arren, ez litzaatjala iñor duin izango biar leguez goratu ta alabetaco, eguijaz esan daiquet au berau bere Dolore ta zamintasuneen gañian. Noc iños aztertu dau biar leguez Jesus ta bere amaren viotzetaco amodijo edo etsiguitasuna? Ay! Salomonen samurtasun ta esacunerac vicijènac, labur gueldituten dira amodijo onen aurrian. Yzanic, bada, amodijo au bere Doloreen neurrija, eureen ezaguera arguija beti izango dà eztalija gure argaltasunarentzat. Baña Adanen seme alaba aimbeste, ta aini dolore izugarrijeen jaube edo herederu garianoc, ez dogu aimbeste arguitasunen biarric bere leijaltasunian issiotuteco, ta alan ecin izango dà alperra eureen gomunta labur bat eguitia.

Ez dà ezagutu ta ez ezagutuco luurraren ganian Jesus ta bere amaren arteco amodijuaren bardinic, ez ur emotecoric, bada eureen viotzac janiziric amodijoric garvi ta samurrenaren apaingarri guztijacaz, ez euqueen eragozpen ta ez otzgarriric alcarregan gozatuteco. Alan ama maite onec beguiratuten eban bere seme Jesusegan bere amodijo bacarraren Yspilluban leguez, ta serafinic issiotubenac ez euqueen cer icusi bere viotzeco amodiozco garracaz. Baña ay, ester eder ta garvija! Ez zara izan jasua, ceuretzat bacarric, ceruco Erreguina ta Jesusen ama izatera; zure lan ta carguba, ez dago amodijoric garvijènian gozatu, eta gloriya ugarijeen jaube izatian utsic. ¡Ez! ezpada zabaldutian ceure altsutasun andijaren erruquitasunac esquintzen jatsuzan adanen seme alaba galduben gañian. Zure seme laztana esquiñiric eureen amorez curutzeco sacrificijoric gogorrenera, lagundu biar dozu amodijo onetan, ta josi biar dabee zure viotz samurrian doloreric izugarrijeneen sillubacaz, bere gorputzeco zauri gustijac, artuteco amatasun barri bat genteric errucarrijènacaz. Bai, Earen ume Errucarijac [esta última palabra en la parte final está superpuesta a otras letras que se han querido tachar escribiendo encima], erbeste onetan negarrez, argaltasunez beteric ta cematuric alde guztietatic, biar guenduban Eva barri ta leijalago bat, ta aita beticuac ezarriric ataraco zugan bere beguijac, icentau cenduzan gueure ama barriřzat. Baña amatasun onen erruquitasuna guri eracusteco, beragan aurquitu guinaijan amodijo ondo baguia arguituteco, ta beraganaco leijaltasuna gueijago ta gueijago gure viotzetan issiotuteco, izan biar dau dolore ta garratzasunic izugarrijeneen frutuba. *tuam ipsius animam pertransibit gladius.*

Amatasun onegaz ázturic vici zarian pecatari gaisua! Beguirá cetara dacarren zure amodijuac Jesusen ama ta espiritu santubaren esposa garvija! Galdu biar dau bere seme bacar ta laztana, zure ama izateco; ta galdu

biar dau inoc munduban icusi ez daben tormentu ta lotsaarijetan, ta cerubac arguituric bere erabagui oneec, ez dau ecec atzeratuten, ta sendotasunic andijénagaz erantzuten dau: *Ecce ancila Domini, fiat mihi secundum verbum tuum*. Ara, Jauna, berorren mempeco edo esclavia, bete bitez nigan berorren erabagui Santu guztijac. Galdu daidala bai, neure seme bacar ta laztana, bete dedilla ordu onian bere curutzeco sacrificio gogorra, ta ichassosco garratzasunac inguratu daijeela nire viotza, izan nadin evaren seme alaba gaissuen ama barrija. Beguira, diñot amodijo onetara, ta aztertu cerbait bere ondorengo doloriac. Baña ez dà nire asmua orain eurar [sic] ciaztau ez cembatutia, izanic beste arembeste, ceinda Jesusen pasinoeco pausubac. Banacaren batsuc aitatutia uste dot asco izango dala neure asmua bete, ta arri biurturic ez dagozan viotzac iguituteco.

Egujaz Cc. baldin bere vorondateco sacrificio utsac jasoten baditu nai ta ezco sentimentubac gure viotzetan, celacuac jasoco ez ditu icustiac ama maite au bere seme laztanaren tormenturic izugarrijeneen testigu? Catigarijo [sic], osticada, belarrondoco, burla, lotsári ta sententia oquerreen ondoren, espalda billosaquin lotuten dabee Jesus pillar baten ta óleoeric [no se entienden bien las dos primeras letras, ni si es una letra solamente] amorratubeenac esesten deutsse bata bestiaren ondoren azotetzaurituten adicatu arte guztijan; azote puntaac daruez bere aragú zatijac, ta aguertuten jaco z saiets azurrac; eta zu Sunamitis samur ta ederra berari beguira, zu bere onduan? Nun zan zure amodijua? Nun dà zure viotza? Aingueru eder jazoera onen testigu izan ciñeenac, zubez esan daiquezubez cerbait ama maite onen viotzian igaroco zan doloriaren gañian. Nic esan daiquedana dà, arturic ama maite onec nire amorez ain zauri garratza bere viotzian, ez daquidala celan aurquitu deitequian [sic] neuria bere leijaltasun ta esquer onian issiotu baga.

Ama maite ta errucarija, icusiric zure semiaren arerijo ta borrrerubeen gogortasuna, jaquiñic eureen aurreraco asmuac, alde eguizu arren bacartade batera, ascatu bitez zure beguijetaco Yturriyac, ta atseen daijala albadau cerbait zure viotzac, bada asco dà sacrificijoric guizonaren amorez; baña ez, edan biar dau caliza garratza azquenéngo ondar samifetaraguño.

Erallaric gogorrénac, azote izugarrijeen ondoren, imiñiric coroe arantzazcua buruban, ta curutze astuna bere lepuan, darue Jesus Calvarijoco lecura. Gente pilluaren indarrez ecin urreraturic beragana ama laztana, aurreraturic, icharoten deutsa cale cantoe baten, nundic igaro biar eban; urreratu zanian gueldituten dà Jesus, ta beguiratzen deutsee alcarri ama semiac. Oh, beguiracune samur, ta bide batez garratztasunian irudiric ez

daucana! Beguiratuten deutsee alcarri, baña issillic dagoz eureen miyñac, ta bacarric verba eguiten dabee eureen viotzac. Baña cer ete? Nic ez daquit, Baña beguitanduten jat cirautsala ama maite onen viotzac: zuaz, seme laztana, zuaz ceure sacrificijora, emon eguizu azquenengo odol tantaraguiño adanen seme alaba galdubac gaiti, an nozu ni bere ondoren, esquintsera eureen amorez zure oñetan zure amodijuac neure viotzian cmon biar deustazan azquenengo zauriric míngochénac [sic]. Eta peccatari gaissua; escatu cinaijo amodijo gueijago ama maite oni? Bada, jarraitu eguijozu Calvarijoco mendí gañera. Eraen [la r de la palabra *Eraen* no es segura. Puede ser *Emen.*], edolabere uste dot ez jatsula guel-dituco gueijago cer escatu.

Gogortasunic izugarrieneen ondoren josten dabee Jesus viciric curutzian lapur biren erdijan. Esanic eguan leguez, bere oñazpitic [al principio de la palabra las letras *oñ* están escritas sobre otros signos que quedan tachados] buru gañeraguiño ez eucan zati osoric. Arantza punta gogorretatic garunetaco odola, Vltziac atera ditubee Yturri ugarijac escu ta oñetatic, ta gorputz guztija zauritu ta odolez jantziric, ta orregaitic ama curutziazen onduan zutunic dirauscu *Sn.* Juan Evangelistiac. Bai, ama beguira, ez Jesusen penaac arinduteco, bada ez dauca ur tanta bat cer emon bere egarrija ezcotuteco, ezpada bere semiaren Yspillu negargarri atan gure amorez bere viotza gueijago zaurituteco. Ama beguira, ez bere semiaren agur gozoren bat entzuteco, ezpada amaren icen gozuaeren orde zandriaren icen otza entzuteco.

Amaitu biar ebanian Jesusec bere sacrificijo gogorra, agonijaco azquenengo zotinetan zucenduric bere ama ta Discipulu maitiagana dirautso leleengo amari *Mulier ecce filius tuus*. Andria, ara or zure semia; ta guero Discipulubari, *Ecce Mater tua*: Ara zure ama. Au dà, ara or nire Discipulu ori, ta nire doctriñiari jarraitu nai deutsén guztijac zure seme ta alabatzat, zucendu eguizuz bide garbijetatic arima leijalac, ta arima argaléi bere luzatu eljèzubee ceure escu erruquiorra jagui ditian [la t de la última palabra está escrita sobre otro signo y no es clara] bide galdubetatic ta zucendu ceruco bide eguijazcora. Onezquero ez dozu izango nigaz lùrrian semeric, baña erosiric ta ascaturic neure odolagaz adanen seme alabaac, izango zara eureen ama, eureen poza, alegrija ta amparuba.

Ez dà cetan esan, ta bacoçac pensau daique, cembateraguiño edegico zan ama maite onen viotza entzunic Jesusen aotic andriaren icena ta ez amarena, baña guztija darua ontzat gure erruqui ta amorez. Alan aldendu бага bere beguijac, Agartec beste dempora baten aldendu cituban leguez bere semiaren eriotzia ez icuste arren, jaoca Jesusi beguira azquenengo cizpurubac curutze atan emon artian.

Oh Adanen seme alaba, nai badogu, benetan zorijonecuac [desde *Adanen* hasta *zorijonecuac* hay palabras tachadas en la parte inferior de la línea que constituyen que dicen así: *peccatari aimbeste dolore ta garratzasunagaz erosijac*] Amodijua ez dá ezagutzen atseguñetan, naigabetan [sic] baño, ta baldin ama maite onec erosi bagaitu aimbeste Dolore ta garratzasunegaz ¿cer escatuten deuscu bere amodijo onec?

Es copia literal. Durango, 1961-VIII.

JESUS FCO. GARITAONANDIA.

i' amari digneone. ! Tenen ama. Cr-
 pita la sant^{on}: e' pua edepa. Cer aspiatuten zaha onloquim. ? Xua oia amara bsa-
 zia da que za b'illab'ia, izoni zu amoo per aspaon itramini yonajene, b'ia zu qu-
 deir zu peccaciones assequer. 'i Ama meriti, eun la oia h'ile amadijaron las p'p'ri-
 tatem. Chaitme v'iohemaz, ex a'ida auguitico pua l'evia op'etaz, v'otaz o'ra da-
 homi base peccabon d'ama. May d'el'esch'at q'urini, b'ep'ic'it'oni amadij, la dolo-
 rea m'ast'au'ia y p'ill'axi aspi'asem. La s'ida i'ioz f'ag'nic'io sim'bol'ic'io amoo que o'ja

Fragmento del sermón n.º 1. Tamaño natural.

ure b'evet'ona erag'it'oni Ce d'ev'ng'oro t'iet'au z'ab'ou Ceve semia con-
 tentau d'ala ure dau pecc'og'oz da eguonen dem'og'oz ar'and'uo di-
 taala Ceve penac'io d'ed'itu mo' erag'it'ion p'ar'aco penac'io mun-
 dico ab'ama da con'qu'oz'p'ac'io ib'oran d'au'qu'oz'ab'! E'g'ur b'egu b'ada
 mand'ab'one e'as b'egu'ue eun ala da an'ee neg'oz'oz'ac'ioz naz'ia'ct'ac'io
 b'err'oz' am'oz'oz'ac'ioz e'ct'it'au at'oz'uo Ceve'v' eni mo' d' qu'it'oni. E'
 dau'at' me e'p'er'am'ari. U're arco da f'ang'nic'ia'z con'v'ict'ion au-

Fragmento del sermón n.º 2. Tamaño natural.

Bada cox, vicitron
 indomian duaranai, miquentatuma
 baño exacwien ezteutreenai, juango fa-
 quee Teus wiotra edequeiza conoletaea
 pensae anindutena ta vide etonridade-

Fragmento del sermón n.º 3. Tamaño natural.

tan Tangorionuen Itasticia Nigundu dedin; ez Taramon mun
 arbari, eta Yonae opa denutzan gurux, eta fakte dabrai;
 lelengo guraito sacrificadu oitara guitarac, eta huxtu ten
 Guinaganara paraca exaruten equin diragun guaita guita
 guistiaa gairi: Te esemplu ora daucagun David eragutane

Fragmento del sermón n.º 4. Tamaño natural.

zisic amodijoxi paxwi te samuxnemaxen spairya
 xni puxhijaxar, ez enqueen exagoxpan te exoxhaxari
 xic alcaxxegan por tuteco. Alan amc munit orce
 bequixatutea eban bece seme tanlegan bece amo
 chjo baccaxaxen Ypilhuan leguer, te baxpini inio
 tubense ez enqueen cex icun bece vixiteco amodix-

Fragmento del sermón n.º 5. Tamaño natural.